

Για τὴν Διαφάνεια, τὴν Ἀξιοκρατία καὶ τὴν Ἀμεση Δημοκρατία

(ΜΕ ΑΦΟΡΜΗ ΤΙΣ ΕΚΛΟΓΕΣ)

Βασίλης Ἀ. Ζοῦκος*

4 Μαρτίου, 2004

Εἰσαγωγή

Τὸ κείμενο ποὺ ἀκολουθεῖ, ἀποτελεῖ μιὰ προσπάθεια γιὰ τὴ συστηματοποίηση κάποιων προσωπικῶν ἀπόψεων ποὺ ἀφοροῦν τὰ πολιτικοκοινωνικά πράγματα τῆς χώρας μας.

Γράφτηκε μέσα σὲ περιορισμένο χρονικὸ πλαίσιο, καὶ εἶναι φυσικὸ νὰ διακρίνεται ἀπὸ ἐλλείψεις, παραλείψεις ἴσως καὶ λάθη. Τὸ κίνητρο γιὰ τὴ συγγραφή του εἶναι ἡ προσωπικὴ ἐκτίμηση τοῦ γράφοντα ὅτι τὸ σημερινὸ πολίτευμα τῆς χώρας μας ἀφ' ἑνὸς εἶναι ἀνεπαρκὲς γιὰ τὴν ἀντιμετώπιση τῶν κοινωνικῶν μας προβλημάτων καὶ ἀφ' ἑτέρου ἀποτελεῖ τροχόπεδη γιὰ τὴ βελτίωση τῶν συνθηκῶν ὑπαρξῆς καὶ ζωῆς μας. Ἡ διαπίστωση αὐτὴ μὲ ὁδηγεῖ στὴν υἱοθέτηση τῆς Ἀμεσης Δημοκρατίας ὡς πολιτειακοῦ πλαισίου ποὺ θὰ διευκολύνει τὴ πραγμάτωσή τῆς εὐτυχίας τοῦ συνόλου τῶν συμπολιτῶν μας.

Τὸ ἐρέθισμα γιὰ τὴ συγγραφή, ἦταν ἡ πρόσφατη τηλεοπτικὴ "συζήτηση" τῶν πολιτικῶν ἀρχηγῶν μὲ ἀφορμὴ τὴ προεκλογικὴ περίοδο ποὺ ζοῦμε. Διαπίστωσα ὅτι οἱ ἀπόψεις καὶ ἡ προσέγγιση τῶν ζητημάτων ποὺ ἀκολουθῶ, δὲν υἱοθετοῦνται ἀπὸ κάποιο "ἐπίσημο" πολιτικὸ φορέα. Ἐτσι ἀποφάσισα νὰ θέσω αὐτὲς τὶς σκέψεις/προτάσεις σὲ δημόσια κριτικὴ, μὲ τὴν ἐλπίδα ὅτι θὰ συνεισφέρουν στὴ βελτίωση τῆς ὑπάρχουσας κατάστασης.

Κάθε εἶδους κριτικὴ, ἐπισήμανση, καὶ ἀντίλογος εἶναι ἐπιζητούμενος καὶ κάλοδεχόμενος ἀπὸ τὸν συγγραφέα.

Σκέψεις καὶ Διαπιστώσεις γιὰ τὸ Πολίτευμα

Ζοῦμε στὴ χώρα μας τὸ πολίτευμα τῆς "ἀντιπροσωπευτικῆς κοινοβουλευτικῆς δῆμοκρατίας". Καλὸ εἶναι νὰ προβληματιστοῦμε λίγο πάνω σὲ αὐτὸ τὸ συγκρότημα

*e-mail: zoukos@softlab.ece.ntua.gr

έννοιών.

Αντιπροσωπευτική, σημαίνει ότι κάποιοι μας εκπροσωπούν,

Κοινοβουλευτική, σημαίνει ότι αυτοί οι εκπρόσωποι που εκλέγονται σύγκροτούν το κοινοβούλιο (Βουλή) όπου διαλέγονται και αποφασίζουν,

Δημοκρατία, σημαίνει ότι την εξουσία την έχει ο Λήμος δηλαδή το σύνολο τών πολιτών τής χώρας.

Τώρα αν αυτά τὰ τρία συντίθενται μεταξύ τους, και δέν αντίτιθενται, εἶναι ἕνα ζήτημα πού χρειάζεται κάποια ἀνάλυση. Κατὰ τή γνώμη μου, οἱ ἔννοιες αὐτές εἶναι ἀντιτιθέμενες. Πῶς ἐξουσιάζει ὁ Λήμος, αν τελικά τήν ἐξουσία τήν ἀσχοῦν οἱ ἐκπρόσωποί του;

Αὐτή ἡ θεμελιωική ἀντίφαση, μεταξύ ἐκπροσώπων και ἐκπροσωπούμένων, εἶναι κατὰ τή γνώμη μου ἡ κυρία αἰτία τών προβλημάτων τοῦ σημερινοῦ πολιτεύματος.

Ὑπάρχουν τρεῖς διακριτές ἐξουσίες στο πολίτευμα τής ἀντιπροσωπευτικῆς κοινοβουλευτικῆς δημοκρατίας:

1. Ὡ νομοθετική δὴλ. ἡ Βουλή.
2. Ὡ ἐκτελεστική δὴλ. ἡ κυβέρνηση με ἐκτελεστικό ὄργανο τὸν κρατικό μηχανισμό.
3. Ὡ δικαστική δὴλ. τὸ δικαστικό σῶμα και οἱ μηχανισμοὶ ἀπόδοσης δικαιοσύνης.

Θὰ ἀσχοληθῶ ἀποκλειστικά σχεδὸν με τῖς δυὸ πρῶτες ἐξουσίες. Ἀλλὰ πρὶν προχωρήσουμε θεωρῶ σκόπιμο νὰ διευκρινήσω τήν ἔννοια τῆς ἐξουσίας.

Ἐξουσία σημαίνει κυριαρχία. Αὐτή ἡ κυριαρχία ἀσχεῖται ἀπὸ τὸν κρατικό μηχανισμό. Τὸ κράτος δὴλ. ἡ ἐκτελεστική ἐξουσία, ἀσχεῖ τὰ κυριαρχικά του δικαιώματα μέσα σὲ πλαίσια πού καθορίζονται ἀπὸ τὸ Σύνταγμα και τοὺς νόμους τῆς χώρας. Ἐπομένως, τὸ Σύνταγμα και οἱ νόμοι εἶναι αὐτοὶ πού διέπουν τὴ λειτουργία τῆς κοινωνίας μας. Αὐτοὶ ἀποτελοῦν τήν ὕψιστη ἐξουσία τῆς κοινωνίας.

Γεννιέται τὸ ἐρώτημα: Ποιοὶ θέτουν τοὺς νόμους;

Στὸ καθεστῶς πού ζοῦμε, τὸ νομοθετικό ἔργο ἀνήκει στὴ Βουλή, δηλαδή στοὺς ἐκλεγμένους ἐκπροσώπους μας.

Σκοπὸς τών Νόμων: Ὡ Πραγμάτωση τοῦ "κοινοῦ καλοῦ"

Τὸ ἐρώτημα γιὰ τὴ σκοπιμότητα τών νόμων ἔχει τεθεῖ ἀπὸ τὴν ἀρχαία ἐποχή. Σκοπὸς τών νόμων δέν μπορεῖ νὰ εἶναι ἄλλος παρὰ ἡ πραγμάτωση τοῦ *κοινοῦ καλοῦ* πού τὸ ὀρίζω σὰν τὴ σύμπτωση τῆς προσωπικῆς εὐτυχίας κάθε πολίτη. Οἱ νόμοι δὴλ. νὰ προωθοῦν τὸ *συλλογικό συμφέρον*. Ἀναρωτιώμαστε: Προωθοῦν τὸ συλλογικό συμφέρον οἱ νόμοι πού ὑπάρχουν σήμερα στὴ χώρα μας;

Ἡ Διακυβέρνηση τῆς Χώρας

Ἡ κυβέρνηση τῆς χώρας ἐκλέγεται ἀπὸ τὴ Βουλὴ, δηλαδὴ ἀπὸ τὸ ὕψιστο νομοθετικὸ σῶμα τῆς πολιτείας. Ὁ ρόλος τῆς κυβέρνησης εἶναι διαχειριστικός: Διαχειρίζεται τοὺς δημόσιους ὀργανισμοὺς καὶ ἱδρύματα, πάντα μέσα στὸ πλαίσιο τῶν νόμων. Ἐπομένως ὁ ρόλος τῆς εἶναι *ιεραρχικὰ κατώτερος* ἀπὸ αὐτὸν τῆς Βουλῆς. Ἡ κυβέρνηση λογοδοτεῖ στὴ Βουλὴ, δὲν λογοδοτεῖ ὅμως ἄμεσα στοὺς πολίτες. Στοὺς πολίτες λογοδοτεῖ κάθε 4 χρόνια μέσω τῶν ἐκλογῶν. Ἄς ἀναρωτηθοῦμε: Πόσο μποροῦμε νὰ ἐλέγξουμε ἐμεῖς οἱ ἴδιοι τὴν κυβέρνησή μας;

Τὰ Ἀποτελέσματα τῆς Ἐκπροσωποκρατίας

Τὸ γεγονός ὅτι ἡ Βουλὴ καὶ ἡ κυβέρνηση ἀποτελοῦνται ἀπὸ ἐκπροσώπους τῶν πολιτῶν, ἔχει πολλὰ συνέπειες στὴ κοινωνία. Συνέπειες ποὺ μποροῦν νὰ χαρακτηριστοῦν σὰν ἐπιβλαβεῖς γιὰ τὴ πλειοψηφία τῶν πολιτῶν. Θὰ ἀπαριθμήσουμε στὴ συνέχεια ἐνδεικτικὰ μερικὲς ἀπὸ αὐτές.

Ὀλιγαρχικὴ Διακυβέρνηση τῆς Χώρας. Κομματοκρατία, Οἰκογενειοκρατία.

Μὲ βάση τὰ παραπάνω δεδομένα, δὲν εἶναι τυχαῖο ὅτι στὴ χώρα μας, τὴν ἐξουσία τὴν ἄσκει μία πολὺ μικρὴ μερίδα συμπολιτῶν μας. Αὐτὴ ἡ μερίδα – οἱ ἐπάγγελματίες πολιτικοὶ – ποὺ ἔχει κατοχυρώσει ἰδιαίτερα προνόμια¹ μέσα ἀπὸ τὴ ψήφιση νόμων, κατορθώνει νὰ ἐπιβάλλει τὴ βούλησή της στὴ πλειοψηφία. Αὐτὴ ἡ ἐπιβολὴ γίνεται κυρίως μέσα ἀπὸ συναινετικοὺς μηχανισμοὺς ὅπως τὰ κόμματα, ἀλλὰ κύριως μέσα ἀπὸ τὰ Μαζικὰ Μέσα Ἐνημέρωσης μὲ πρῶτο "βιολί" τὴ τηλεόραση. Αὐτὴ ἡ ὀλιγαρχία, πριμοδοτεῖται ἀπὸ τὴν ὑπάρχουσα δομὴ τῶν πολιτικῶν κόμμάτων, στὸ ἐσωτερικὸ τῶν ὁποίων ἐπικρατεῖ μέσω οἰκογενειοκρατικῶν πρακτικῶν. Ἡ χώρα οὐσιαστικὰ διοικεῖται ἀπὸ μία ὀλιγάριθμη συντεχνία πολιτικῶν καὶ δημοσιογράφων ποὺ καὶ αὐτοὶ μὲ τὴ σειρά τοὺς ἐξαρτῶνται ἀπὸ κέντρα ἀποφάσεων λιγώτερο γνωστὰ στὸ κοινωνικὸ σύνολο.

Ὑποταγὴ τῆς Νομοθετικῆς Ἐξουσίας στὴν Ἐκτελεστικὴ

Στὶς ἐκλογὲς καλούμαστε νὰ ὀρίσουμε ἐκπροσώπους γιὰ δυὸ διακριτὰ πράγματα:

- α. Γιὰ τὸ νομοθετικὸ σῶμα ποὺ εἶναι ἡ Βουλὴ,
- β. Γιὰ τὴν ἡγεσία τῆς ἐκτελεστικῆς ἐξουσίας ποὺ εἶναι ἡ κυβέρνηση τῆς χώρας.

Γιατί αὐτοὶ οἱ δυὸ ρόλοι νὰ μπλέκονται; Γιατί νὰ μπερδεύεται τὸ διαχειριστικὸ μέρος μὲ τὸ νομοθετικόν; Στὴ πράξη αὐτὸ ποὺ συμβαίνει εἶναι ὅτι ἡ κυβέρνηση εἶναι αὐτὴ ποὺ ἐπιβάλλει τοὺς νόμους τῆς στὸ κοινοβούλιο. Αὐτὴ ἡ ἀντιστροφή τῶν ρόλων, δηλ. νὰ γίνεται πρωτεύοντας ὁ ρόλος τῆς ἐκτελεστικῆς ἐξουσίας σὲ σχέση μὲ τὴ νομοθετική, εἶναι κατὰ τὴ γνώμη μου μιὰ πηγὴ ἀνωμαλίας γιὰ τὸ

¹ Ὅπως εἰδικὸ μισθολόγιο, σκανδαλωδῶς πρόωρη συνταξιοδότηση, ἀκόμα καὶ εἰδικὲς παροχές ὅπως πολυτελὴ αὐτοκίνητα!

πολίτευμα. Ἡ ἐξουσία μετατοπίζεται ἀπὸ τὸ κοινοβούλιο στὴ κυβέρνηση, δηλ. σὲ ἓνα ὀλιγάριθμο ἐπιτελεῖο, τὸ ὁποῖο τελικὰ δὲν λογοδοτεῖ πρὸς τὸ ἐκλογικὸ σῶμα κάθε 4 χρόνια. Ἄν αὐτὸ ἀποτελεῖ Δημοκρατία, εἶναι ἓνα ζήτημα ποὺ θὰ πρέπει νὰ μας προβληματίσει σοβαρὰ².

Κράτος καὶ Κυβέρνηση Διαχειριστὲς τῆς ἀ-νομίας, παρα-νομίας καὶ ἀντι-φατικῆς πολυ-νομίας

Δὲν θὰ ἦταν ὑπερβολικὸ νὰ συμπεκνώσω τὴ πεμπτοσύνη τῆς Ἑλληνικῆς Κρατικῆς πολιτικῆς, στὴ διαχείριση τῆς ἀ-νομίας, παρα-νομίας, καὶ ἀντιφατικῆς πολυ-νομίας. Ἄς γίνω πιὸ συγκεκριμένος:

Ἄ-νομία: Μπροστὰ σὲ νέα κοινωνικὰ φαινόμενα καὶ πρακτικὲς, τὸ Ἑλληνικὸ κράτος κράτησε σχεδὸν πάντα γιὰ μεγάλο χρονικὸ διάστημα τὴ θέση τῆς ἀ-νομίας. Δηλαδή, ἄφηγε τὰ πράγματα νὰ ἐξεέλθουν σὰν νὰ μὴν ὑπάρχει νόμος γιὰ τὴ διευθέτησή τους.

Σὲ αὐτὸ τὸ χρονικὸ διάστημα, ἐπικρατοῦσε ὁ νόμος τῆς φυσικῆς ἰσχύος (δηλ. τὸ δίκαιό του ἰσχυροτέρου). Κατόπιν ἐρχόταν ἐκ τῶν ὑστέρων καὶ νομοθετοῦσε. Ἡ νομοθέτηση ποὺ γινόταν περιλάμβανε πάντα "μεταβατικὲς διατάξεις" οἱ ὁποῖες εὐνοοῦσαν κάποιες κατηγορίες ἀπὸ αὐτοὺς ποὺ εἶχαν κάποια δραστηριότητα καὶ οὐσιαστικὰ ἀκύρωναν τὴ νόμιμη δραστηριότητα τῶν μεταγενέστερων.

Παραδείγματα:

1. Ἡ μεταναστευτικὴ πολιτικὴ. Ἀφοῦ ἄφησε χωρὶς οὐσιαστικὸ νομικὸ πλαίσιο νὰ μποῦν σωρηδὸν μετανάστες καὶ λαθρο-μετανάστες στὴ χώρα μας, μὲ μεγάλη καθυστέρηση ἄρχισε νὰ ἐπεξεργάζεται σχέδια νόμων γιὰ τὴ μεταναστευτικὴ πολιτικὴ, μὲ τὸ βάρος ὅμως τῶν τετελεσμένων γεγονότων.
2. Ἡ πολιτικὴ ἀπέναντι στὰ ἰδιωτικὰ ραδιοτηλεοπτικὰ μέσα. Ἀφοῦ μὲ διάφορες "προσωρινές" χαρακτηριστικὲς καὶ εὐμετάβολες ρυθμίσεις ἐκχώρησε τίς ραδιοσυχνότητες σὲ ἰδιώτες, καὶ ἀφοῦ δημιουργήθηκε μιὰ νέα τάξη ἰσχυρῶν μεγιστάνων τῶν ΜΜΕ, ἀποφάσισε νὰ "νομοθετήσει" πάντα μὲ τὸ κράτος τῶν τετελεσμένων γεγονότων.
3. Ἡ ἀνυπαρξία ἐθνικοῦ κτηματολογίου. Αὐτὸ ἀποτελεῖ κορυφαῖο ἐθνικὸ κρατικὸ σκάνδαλο. Τὸ κράτος δὲν καταγράφει, καὶ ἀποτυπώνει μὲ ἐπιστημονικὰ ἀδιάβλητο τρόπο τὴ περιουσία του, μὲ ἀποτέλεσμα ἡ κρατικὴ ἰδιοκτησία νὰ γίνεται ἀντικείμενο συνεχῶν καταπατήσεων, συνεχῶν φωτογραφικῶν νομοθετικῶν ρυθμίσεων, γιὰ τὴν ἐξυπηρέτηση ἰσχυρῶν ἰδιωτικῶν συμφερόντων.

Παρα-νομία: Ἄν ἡ διαχείριση τῆς ἀ-νομίας, ἦταν "ἐλλάσων" ἀδίκημα, τὸ Ἑλληνικὸ Κράτος προχώρησε πιὸ πέρα: Στὴ διαχείριση τῆς παρανομίας. Λαμπρὸ παράδειγμα αὐτῆς τῆς διαχειριστικῆς πολιτικῆς, ἦταν οἱ περίφημες ρυθμίσεις γιὰ τίς "ἐντάξεις" τῶν αὐθαιρέτων στὰ "σχέδια πόλης" ποὺ θὰ ἐκπονούντουσαν στὸ

²Φανταστεῖτε τὸ ἀνάλογο, νὰ ἐπιβάλλει ὁ διαχειριστὴς τῆς πολυκατοικίας καὶ τὸν κανονισμὸ τῆς!

μέλλον. Πρίν από κάθε τέτοια νομοθετική ρύθμιση, οί εξαγγέλοντες αυτή, διατυμπάνιζαν ότι τὸ κάνουν γιὰ νὰ μὴν ὑπάρξει "νέα γενιὰ αὐθαιρέτων".

Ἀντιφατική πολυ-νομία: Αὕτη ἡ τελευταία κατηγορία διαπλέκεται μὲ τίς δυὸ πρώτες. Ἡ φάση τῆς ἀ-νομίας τὴ διαδέχεται ἡ φάση τῆς πολυ-νομίας, ἡ ὁποία ἐπειδὴ προσπαθεῖ νὰ διευθετήσῃ ἀντιφατικὰ τετελεσμένα γεγονότα καὶ ἀντικρουόμενα συμφέροντα, πολλὰς φορές καταλήγει στὴν ἀντιφατικὴ πολυνομία. Πλειάδα τροπολογιῶν καὶ ρυθμίσεων, κυκεῶνας παραγράφων, ποὺ οὐσιαστικὰ μπορεῖ νὰ μὴν ρυθμίζουν τίποτε!

Ἐνα παράδειγμα εἶναι αὐτὸ τῆς νομοθεσίας γύρω ἀπὸ τὴν αὐθαίρετη δόμηση καὶ τοῦ χαρακτηρισμοῦ τῶν αἰγιαλῶν καὶ δασικῶν ζωνῶν.

Ἡ Ἑκπτώση τῆς Ἰδιότητος τοῦ Πολίτη

Ὁ πολίτης στὸ σημερινὸ πολίτευμα εἶναι οὐσιαστικὰ *ὑπῆκοος* μὲ τὰ λεγόμενα "ἀτομικὰ διακαιώματα" καὶ "ἐλευθερίες".

Στὴ πράξη δὲν μπορεῖ νὰ ἐξασκήσῃ νομοθετικὸ ἔργο, οὔτε καὶ νὰ ἐλέγξει τὴ διακυβέρνηση τῆς χώρας του. Τὸ μόνο ποὺ μπορεῖ νὰ κάνει εἶναι διαμαρτύρεται εἴτε ἀτομικὰ (μέσα ἀπὸ παραστάσεις, μέχρι καὶ ἐμφανίσεις σὲ τηλεοπτικὰ παράθυρα), εἴτε συλλογικὰ μέσα ἀπὸ ἀπεργίες, πορείες καὶ διαδηλώσεις καὶ κάθε 4 χρόνια στίς ἐκλογές νὰ "καταψηφίσει" τὴ τρέχουσα κυβέρνηση.

Ἀναρωτιέμαι γιὰτί θὰ πρέπει ὁ ἐλεγχος τῶν νόμων καὶ τῶν κυβερνήσεων νὰ περνάει μέσα ἀπὸ τέτοιες μορφές. Δὲν θὰ ἦταν προτιμώτερο, νὰ δίνεται στοὺς πολίτες τὸ δικαίωμα νὰ προτείνουν νόμους, νὰ ἀνακαλοῦν νόμους τῆς βουλῆς καθὼς καὶ τοὺς ἐκλεγμένους ἐκπροσώπους;

Τὸ "Δημοκρατικὸ Ἑλλειμα"

Γιὰτί τόσα χρόνια ἀπὸ τὴ μεταπολίτευση καὶ μετὰ, δὲν ἔχει διεξαχθεῖ παρὰ μόνον ἓνα δημοψήφισμα στὴ χώρα μας; (Αὐτὸ γιὰ τὴ μορφή τοῦ πολιτεύματος Βασιλευμένης/Ἀβασίλευτης δημοκρατίας τὸ 1974). Δὲν ὑπῆρξαν γεγονότα σταθμοὶ ποὺ θὰ ἔπρεπε νὰ ἔχουν τὴν ἐκπεφρασμένη θέληση τῶν Ἑλλήνων πολιτῶν; (Π.χ. ἔνταξη στὴν ΕΕ, ἔνταξη στὸ κοινὸ νόμισμα, διεξαγωγή τῶν Ὀλυμπιακῶν ἀγῶνων, ἀσφαλιστικὲς ρυθμίσεις).

Αὐτὸ τὸ "δημοκρατικὸ ἔλλειμα" ὅπως τὸ ἀποκαλοῦν ὀρισμένοι, εἶναι κατὰ τὴ γνώμη μου τὸ βασικὸ μειονέκτημα τῆς σύγχρονης ἀντιπροσωπευτικῆς κοινοβουλευτικῆς δημοκρατίας. Αὐτὸ τὸ "ἔλλειμα" εἶναι πηγὴ συγκρούσεων καὶ ἀνῶφελων ἀντιπαράθεσων, καθὼς καὶ ἐμπόδιο γιὰ τὴν ὁμαλὴ ἐξέλιξη τῶν κοινωνικῶν θεσμῶν.

Ἡ Νομιμότητα τῶν Νόμων

Γιὰ τοὺς ἀρχαίους Ἕλληνες, οἱ νόμοι τῆς πολιτείας, ἔχουν σκοπὸ ὄχι μόνον σωφρονιστικὸ ἀλλὰ κυρίως διαπαιδαγωγητικὸ. Νὰ βοηθήσουν δηλ. τοὺς πολίτες νὰ γίνουν ἄξιοι καὶ ἱκανοὶ γιὰ τὴ διαχείριση τῶν κοινῶν τῆς πόλης τους. Γιὰ τὸ λόγο αὐτὸ οἱ νόμοι τοὺς ἦταν ἀποτέλεσμα μεγάλης σκέψης καὶ συζήτησης. Σὲ

μια πολιτεία στην οποία οί νόμοι έχουν γίνει με βάση τὸ παραπάνω πλαίσιο, δὲν μπορούμε νὰ μιᾶμε γιὰ "διαπαιδαγωγητικό" χαρακτήρα τῶν νόμων. Στεροῦνται λοιπὸν ἠθικῆς νομιμότητας (δῆλ. νομιμότητας στὴ συνείδηση τοῦ κάθε πολίτη) καὶ ὁδηγοῦν τοὺς πολίτες μαζικὰ πρὸς τὴ παρανομία. Ὁ νομοταγῆς πολίτης θεωρεῖται "κορόιδο" ἐνῶ ὁ παρανομῶν, εἶναι ὁ "ἔξυπνος".

Ἐδῶ ἔχουμε δυὸ συμπεριφορὰς ἀνάλογα μὲ τὴ θέση τῶν πολιτῶν στὴν ἱεραρχία τῆς ἐξουσίας στὴ κοινωνία.

Οἱ μὲν οἰκονομικὰ καὶ κοινωνικὰ ἀσθενέστεροι, παρανομοῦν καὶ ἐμμέσως ζητοῦν ἀπὸ τοὺς χειριστὰς τῆς ἐξουσίας "ρυθμίσεις" οἱ ὁποῖες θὰ νομιμοποιοῦν τις παρανομίες τους. Αὕτῃ ἡ κατάσταση ὠφελεῖ τὰ ὑπάρχοντα κόμματα ἐξουσίας τὰ ὁποῖα ἔχουν "στὸ χέρι" ὅλο αὐτὸ τὸν "καταπιεζόμενο λαό".

Οἱ μὲν οἰκονομικὰ καὶ κοινωνικὰ ἰσχυροί, δὲν χρειάζεται νὰ παρανομήσουν. Μέσω τῶν διασυνδέσεών τους καὶ τῆς ἰσχύος τους ἐξασφαλίζουν νὰ περάσουν νομοθετικὰς ρυθμίσεις πρὸς τὸ συμφέρον τους.

Μέσα σὲ αὐτὸ τὸ περιβάλλον, οἱ σύγχρονοι Ἕλληνες πολιτικοὶ στὴ προσπάθειά τους νὰ περισώσουν τὸ πολιτικὸ σύστημα τῆς ἀντιπροσωποκρατίας, πρότειναν διάφορες ἔννοιες μὲ ἀσαφὲς περιεχόμενο σὰν θεραπεία τῶν προβλημάτων.

Γιὰ τὴ Διαφάνεια

Τί ἐννοοῦμε μὲ τὴ λέξη "διαφάνεια"; Ἡ ἔννοια τῆς διαφάνειας σχετίζεται μὲ τὴν ἔννοια τῆς δημόσιας θέας. Μία διαδικασία, ἓνα ἀντικείμενο εἶναι διαφανὲς ὅταν τὸ ἐσωτερικὸ του εἶναι ὁρατό.

Διαφάνεια στὸ δημόσιο βίο σημαίνει ὅτι ὅλες οἱ πολιτικὲς διαδικασίες καθὼς καὶ ὅλες οἱ διαδικασίες ποὺ ἀφοροῦν τὸ κράτος (ποὺ ὑποτίθεται ἀποτελεῖ τὴ θεσμοθετημένη θέληση τῆς κοινωνίας) εἶναι σὲ δημόσια θέα.

Ὑφίσταται κάτι τέτοιο στὴ σημερινὴ Ἑλληνικὴ κοινωνία; Ποιὲς διαδικασίες καὶ ἰδρύματα τοῦ κράτους λειτουργοῦν μὲ πλήρη δημοσιότητα; Ἀκόμα καὶ ἡ βουλή, λειτουργεῖ χωρὶς οἱ πολίτες νὰ ἔχουν τὴ δυνατότητα νὰ τὴ παρακολουθήσουν καὶ νὰ ἔχουν ἀμεση πρόσβαση στὰ πρακτικὰ τῶν συνεδριάσεών τους.

Γιατί ἐμφανίζεται τὸ αἶτημα τῆς διαφάνειας; Ἐμφανίζεται ἀπὸ μερικὸς πολιτικούς γιὰ νὰ τονίσουν ὅτι ὁρισμένες διαδικασίες δὲν γίνονται γιὰ τὸ δημόσιο συμφέρον. Οἱ διαδικασίες αὐτὲς εἶναι ἀδιαφανεῖς γιατί ἐξυπηρετοῦν συγκεκριμένα ἰδιωτικὰ συμφέροντα τὰ ὁποῖα εἶναι σὲ σύγκρουση μὲ τὰ συμφέροντά της πλειοψηφίας. Ἐνῶ ὅμως καταγγέλεται ἡ "ἀδιαφάνεια" ἐν τούτοις δὲν προσδιορίζεται ποτὲ μὲ σαφήνεια μὴ μέθοδος γιὰ τὴν ἀρση της. Τὸ νὰ φτιάξει κάποιος "ἀνεξάρτητες" ἐπιτροπές, αὐτὸ δὲν ἀναιρεῖ τὴν ἀδιαφάνεια, γιατί τὸ πρόβλημα μετατοπίζεται στὴ διαφάνεια τῆς ἀνεξάρτητης ἐπιτροπῆς.

Γιὰ τὴν Ἀξιοκρατία

Τί ἐννοοῦμε μὲ τὴ λέξη "ἀξιοκρατία". Ἡ ἐτυμολογικὴ ἐρμηνεία τῆς λέξης εἶναι ὅτι ὁ "ἄξιος" "κρατεῖ" δῆλ. ἐπικρατεῖ, κυβερνᾷ. Ἡ ἔννοια τοῦ "ἄξιου" ἐμπεριέχει ἓνα στοιχεῖο διάταξης: Ὁ ἄξιος εἶναι ἱκανότερος κάποιου ἄλλου γιὰ μὴ συγκε-

κριμένη εργασία. Άξιος είναι αυτός που έχει καλλιεργήσει κάποιες δεξιότητές του σε κάποιο τομέα και υπερτερεί σε αυτόν τον τομέα από κάποιους άλλους.

Ἡ κοινωνία είναι ένα *ιεραρχημένο σύνολο*. Τὸ κοινωνικὸ σύνολο ἔχει πολλοὺς ιεραρχικοὺς μηχανισμοὺς ποὺ συμμετέχουν τὰ μέλη της. Κάποιοι μηχανισμοὶ εἶναι ἄτυποι, κάποιοι θεσμοθετημένοι, μὲ μικρότερη ἢ μεγαλύτερη βαρύτητα γιὰ τοὺς συμμετέχοντες. Ἡ συμμετοχὴ στὴν ἐργασία τοῦ κάθε ἀτόμου, γίνεται μέσα ἀπὸ ιεραρχικοὺς μηχανισμοὺς (π.χ στίς ἐταιρεῖες). Ὁ κρατικὸς μηχανισμὸς εἶναι καὶ αὐτὸς ἓνα ὑπόδειγμα καὶ ἴσως πρότυπο πολυπληθοῦς ιεραρχικοῦ μηχανισμοῦ.

Τὰ ἄτομα ποὺ βρίσκονται μέσα στοὺς ιεραρχικοὺς ὀργανισμούς, καταλαμβάνουν κάποιες θέσεις στὴν ἱεραρχία τους. Ὁ τρόπος ποὺ γίνεται αὐτὴ ἡ ἐπικατανομή, ποικίλλει ἀπὸ μηχανισμὸ σε μηχανισμὸ.

Υπάρχει σὲ κάθε μηχανισμὸ ἡ διαδικασία "ιεραρχικῆς ἀνέλιξης" στὸ ἐσωτερικὸ του. Σὲ κάποιους μηχανισμοὺς αὐτὸ εἶναι θεσμικὰ καθορισμένο, σὲ κάποιους ἄλλους δὲν εἶναι. Μιᾶς καὶ ἡ ἱεραρχικὴ ἀνέλιξη ἀποτελεῖ ἓνα ζήτημα ποὺ ἀποσχολεῖ σοβαρά τοὺς συμμετέχοντες (σὲ μερικοὺς μηχανισμοὺς αὐτὸ εἶναι ζωτικῆς σημασίας μιᾶς καὶ ἡ ἀνέλιξη πέρα ἀπὸ τὸ συναισθηματικὸ φορτίο ἔχει καὶ ἄμεσες ὀλικές ἀπολαυές), εἶναι ἓνα πεδίο συνεχοῦς τριβῆς. Ἐμφανίζονται πολλὲς φορὲς "παράπονα" γιὰ τὴ μὴ "δίκαιη" ἀνέλιξη κάποιου, καὶ ὅλα αὐτὰ τὰ παράπονα συνήθως θεμελιώνονται πάνω στὴ "ἀξιοσύνη" κάποιου γιὰ ἓνα τομέα ἢ ὄχι.

Θεωρεῖται "δίκαιο" νὰ βρίσκονται σὲ ὑψηλότερη ἱεραρχικὰ θέση ἄτομα ποὺ ἔχουν περισσότερο ἀνεπτυγμένους ἱκανότητες/δεξιότητες ἀπὸ αὐτοὺς ποὺ βρίσκονται σὲ κατώτερη ἱεραρχικὰ θέση. Ἔτσι γεννιέται καὶ τὸ αἶτημα τῆς "ἀξιοκρατίας".

Συνήθως τὸ αἶτημα αὐτὸ προβάλλεται ὅταν διεκδικεῖται μίᾳ ἱεραρχικὰ ἀνώτερη θέση ἀπὸ περισσότερους ἀπὸ ἓνα ὑποψηφίους.

Τὸ πρόβλημα μὲ τὸ αἶτημα τῆς "ἀξιοκρατίας" εἶναι αὐτὸ τῶν διαδικασιῶν ἀξιολόγησης. Οἱ ἄνθρωποι κρίνονται μὲ κάποιο τρόπο, καὶ αὐτὸς ὁ τρόπος εἶναι ποῦ γεννᾷ τὴν αἴσθηση τοῦ δικαίου τῆς κρίσης ἢ ὄχι. Ἔτσι τὸ νὰ μιλάμε γιὰ "ἀναξιοκρατία" χωρὶς νὰ προσδιορίζουμε τὴ γενεσιουργὸ αἰτία της, εἶναι σὰν νὰ διαπιστώνουμε ὅτι κάποιος ἔχει πυρετὸ ἀλλὰ χωρὶς νὰ ξέρουμε τὴν ἀρρώστεια ποῦ τὸν προκάλεσε.

Προϋπόθεση γιὰ τὴν ἀξιοκρατία εἶναι τὸ ἀδιάβλητό του τρόπου κρίσης. Τὸ ἀδιάβλητο ἔχει τὶς παρακάτω βασικὲς προϋποθέσεις:

- α. Τὴ τοποθέτηση συγκεκριμένων καὶ ἐνιαίων κριτηρίων γιὰ τοὺς κρινόμενους.
- β. Τὴ σχετικὴ ἀνεξαρτησία τῆς κρίσης τῶν κριτῶν ἀπὸ προσωπικὲς προκαταλήψεις.

Μὲ βάση αὐτὰ τὰ δυὸ κριτήρια, μπορούμε νὰ ἱεραρχήσουμε κάθε κοινωνικὸ ἱεραρχικὸ μηχανισμὸ, τὸ πόσο "ἀξιοκρατικὸς" εἶναι. Ἀς σκεφτοῦμε λοιπὸν γιὰ τὴν Ἑλληνικὴ κοινωνία καὶ τοὺς θεσμοὺς τοὺς πόσο ἀξιοκρατικοὶ εἶναι.

Δυστυχῶς ἐκτὸς ἀπὸ ἐλάχιστες ἐξαιρέσεις τὸ σύνολο τῶν θεσμῶν κυριαρχεῖται ἀπὸ ἀναξιοκρατία. Θὰ ἀπαριθμήσω τὶς ἐξαιρέσεις ἐδῶ:

1. Ὁ θεσμὸς τῶν εἰσαγωγικῶν ἐξετάσεων στὰ ΑΕΙ.

2. Ὁ θεσμός τῶν προσλήψεων στό Δημόσιο καί ἐλεγχόμενων ἀπό αὐτὸν ὀργανισμῶν μέσω τοῦ ΑΣΕΠ (μὲ ὅσες ἐπιφυλάξεις μπορεῖ νὰ ὑπάρχουν γιὰ τὸ ἀδιάβλητο τῶν κριτηρίων σὲ μερικές περιπτώσεις).

Τὸ περίεργο εἶναι ὅτι καί οἱ δυὸ αὐτοὶ θεσμοὶ βάλλονται μὲ μανία ἀπὸ πολλές πλευρὲς τελευταῖα. Μήπως θὰ πρέπει νὰ προβληματιστοῦμε πάνω στό λόγο αὐτῆς τῆς ἐπίθεσης;

Ἡ προσωπική μου γνώμη εἶναι ὅτι ἡ πηγή τῶν προβλημάτων εἶναι τὸ πολιτικὸ σύστημα τῆς ἀντιπροσωποκρατίας. Ἡ θεραπεία τοὺς βρίσκειται στὴν ἀλλαγὴ τοῦ πολιτικοῦ συστήματος πρὸς τὴ κατεύθυνση τῆς Ἀμεσης Δημοκρατίας.

Γιὰ τὴν Ἀμεση Δημοκρατία

Θὰ ξεκινήσουμε μὲ ἓνα ὄρισμὸ τῆς Ἀμεσης Δημοκρατίας:

Εἶναι τὸ πολίτευμα στό ὁποῖο οἱ Πολίτες ἐξασκοῦν τὴν νομοθετικὴ ἐξουσία ψηφίζοντας αὐτοπροσώπως τοὺς νόμους τους ἀφ' ἑνός, καί ἐπιλέγονται μέσω ἐκλογῆς ἢ κλήρωσης στὰ ἀξιώματα τῆς πολιτείας.

Ἐνα τέτοιο πολιτικὸ σύστημα προωθεῖ τὸ "κοινὸ καλὸ" μιᾶς καί οἱ πολίτες οἱ ἴδιοι εἶναι αὐτοὶ ποὺ ἔχουν τὸν πρῶτο καί τὸν τελευταῖο λόγο γιὰ τὸ τί ἀποτελεῖ ὠφέλιμο γιὰ αὐτοὺς ἢ ὄχι.

Τὸ φαινομενικὰ παράδοξο εἶναι γιὰ αὐτὸ τὸ πολιτικὸ σύστημα δὲν γίνεται εὐρὲως ἀποδεκτὸ ἀπὸ τοὺς πολίτες τῶν διάφορων χωρῶν, μιᾶς καί αὐτὸ θὰ ἦταν πρὸς τὸ συμφέρον τους.

Ὑπάρχει πληθώρα ἀντιρρήσεων καί ἐπιχειρημάτων γιὰ τὴν ἀπαξίωσή της Ἀμεσης Δημοκρατίας μὲ διαφορετικοὺς κάθε φορὰ ἀποδέκτες.

Τὸ "θεωρητικὸ" ἐπιχείρημα ποὺ προβάλλεται καί κυρίως καταναλώνεται σὲ ὀλιγομελεῖς κύκλους εἶναι ὅτι δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ἀποφασίζουν ὅλοι γιὰ κάτι τὸ ὁποῖο δὲν ἔχουν καλὴ γνώση καί ἐπομένως οἱ ἀποφάσεις δὲν θὰ εἶναι οἱ πλέον χρήσιμες καί ὠφέλιμες γιὰ τοὺς πολίτες.

Τὸ "τεχνικὸ" ἐπιχείρημα ποὺ προβάλλεται καί προορίζεται γιὰ εὐρεία κατανάλωση, εἶναι ὅτι δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ συναθροίζονται ἑκατομμύρια πολίτες γιὰ νὰ ἀποφασίσουν κάτι, καί ὅτι δὲν εἶναι τεχνικῶς δυνατὸν νὰ κάνουμε δημοψήφισμα γιὰ κάθε νόμο.

Δὲν εἶναι σκοπὸς αὐτοῦ τοῦ κειμένου νὰ ἀντικρούσει λεπτομερειακὰ αὐτὴ τὴν ἐπιχειρηματολογία.

Γιὰ τὸ "θεωρητικὸ" ἐπιχείρημα: Γιὰ τὸ ἂν ἓνα τέτοιο πολίτευμα μπορεῖ νὰ προωθήσει ἀποτελεσματικὰ τὸ κοινὸ συμφέρον, ὅταν ἀκόμα καί οἱ "ἄδαις" ἀποφασίζουν, αὐτὸ μπορεῖ νὰ ἀποδειχθεῖ μέσα ἀπὸ τὴν ἱστορικὴ ἐμπειρία: Ἀπὸ τὸ ἀπώτερο παρελθὸν μέσω τῆς ἐμπειρίας τῆς Ἀρχαίας Ἀθηναϊκῆς Δημοκρατίας, καί ἀπὸ τὸ παρὸν μέσω τῆς ἐμπειρίας τῆς Ἑλβετικῆς Ὁμοσπονδίας.

Γιὰ τὸ "τεχνικὸ" ἐπιχείρημα: Ἄν ὄντως στό παρελθὸν οἱ συναθροίσεις σὲ ἐπίπεδο μεγαλύτερο ἑνὸς Δήμου ἦταν πρακτικὰ ἀδύνατες, λόγω περιορισμῶν χρόνου καί ἀπόστασης, σήμερα μπορούμε νὰ ποῦμε ὅτι τὰ τεχνολογικὰ ἐμπόδια γιὰ τὴν

έφαρμογή της Άμεσης Δημοκρατίας έχουν άρθει, μέσα από την ανάπτυξη των σύγχρονων τεχνολογιών διαδικτύωσης.

Ή Διαφορά Ή Ιστοσελίδων με τὰ Ήλεκτρονικά ΜΜΕ:

Ή λειτουργικότητα των ιστοσελίδων είναι *υπερσύνολο* της αντίστοιχης των ΜΜΕ. Στὰ ηλεκτρονικά ΜΜΕ υπάρχει μια *συνεχής ροή πληροφορίας* μέσα στο χρόνο πρὸς *μία μόνο κατεύθυνση*, χωρίς νὰ υπάρχουν δυνατότητες ἐπιλογῆς τοῦ χρήστη γιὰ ἐπηρεασμὸ αὐτῆς τῆς ροῆς. Ἐπίσης δὲν ὑπάρχει ἄμεση δυνατότητα ἐπαναφορᾶς μιᾶς πληροφορίας ποὺ μεταδόθηκε. Ἡ ἐπαναφορὰ γίνεται μέσα ἀπὸ διαρκῆ τῆς ἐπανάληψη, κάτι ποὺ ἀποτελεῖ σπατάλη χρόνου. Ἀντίθετα οἱ ιστοσελίδες ἔχουν τὴ δυνατότητα *καταγραφῆς τῆς πληροφορίας*, ταξινομήσῃς τῆς καὶ ἐπιλογῆς τῆς ἀπὸ τὸν χρήστη τῆς. Ὁ χρήστης μπορεῖ νὰ *ἔρθει σὲ δοσοληψία* μαζί τῆς, τοποθετώντας τὶς ἀπόψεις του, καὶ τὶς ἐπιλογές του. Ἐπομένως, αὐτὴ ἡ τεχνολογικὴ καινοτομία, κουβαλάει μέσα τῆς καὶ τὴ δυνατότητα τῆς χρήσης τῆς σὰν τεχνολογικοῦ ἐργαλείου γιὰ τὴ πραγμάτωση τῆς Άμεσης Δημοκρατίας.

Γιὰ τὴ Λειτουργία τῆς Άμεσης Δημοκρατίας

Ἀπαιτήσεις Διαφάνειας

Πλήρης δημοσιότητα ὅλων τῶν λειτουργιῶν τοῦ κράτους. Κάθε δημόσιο ἔγγραφο, κάθε δοσοληψία ὅποιασδήποτε δημόσιας ὑπηρεσίας με ὅποιοδήποτε πολίτη θὰ εἶναι σὲ κοινὴ θέα ὅλων τῶν πολιτῶν.

Αὐτὸ μπορεῖ νὰ ὑλοποιηθεῖ ἄμεσα με τὴ βοήθεια τῆς σύγχρονης τεχνολογίας. Π.χ. ἡ κάθε δημόσια ὑπηρεσία θὰ ἔχει τὸν ιστότοπό τῆς στὸν ὁποῖο θὰ καταγράφονται ὅλες οἱ κινήσεις τῆς. (Π.χ. ἡ ἀλληλογραφία τῆς με τοὺς πολίτες, ἡ ἐσωτερικὴ ἀλληλογραφία τῆς, τὰ μητρώα τῶν ὑπαλλήλων τῆς, τὰ φύλλα ἀξιολόγησῆς τους, οἱ μισθολογικὲς τους καταστάσεις.) Οἱ ιστότοποι αὐτοὶ θὰ ἔχουν μηχανὲς ἀναζήτησης γιὰ τὰ στοιχεῖα ποὺ περιέχουν καθὼς καὶ ιστοσελίδες διαλόγου ὅπου οἱ πολίτες ἐπώνυμα θὰ καταθέτουν τὶς ἀπόψεις/κρίσεις/προτάσεις τους γιὰ τὴ λειτουργία τῆς συγκεκριμένης ὑπηρεσίας. Στὸ διάλογο αὐτὸ ὁ ὁποῖος θὰ εἶναι δημόσιος, θὰ πρέπει νὰ παρεμβαίνει καὶ ἡ ὑπηρεσία μέσω ὑπαλλήλων ποὺ θὰ ἐπιλέγονται κάθε φορὰ καὶ θὰ εἶναι ὑποχρεωμένοι νὰ ἀπαντοῦν στὰ ἐρωτήματα καὶ τὶς προτάσεις.

Μὲ βάση τὰ παραπάνω, τὰ λεγόμενα "προσωπικὰ δεδομένα" εἶναι μόνο αὐτὰ ποὺ δὲν κατατίθενται στὸ κράτος. Π.χ. οἱ φορολογικὲς δηλώσεις, τὰ περιουσιακὰ τοὺς συμβόλαια, θὰ εἶναι σὲ κοινὴ θέα ὅλων τῶν πολιτῶν.

Τὸ τί εἶναι προσωπικὸ δεδομένο χαρακτηρίζεται ἀπὸ αὐτὸ τὸ κριτήριον, δηλ. τῆς μὴ κατάθεσῆς του σὲ κάποια κρατικὴ ὑπηρεσία. Ὅλα τὰ ὑπόλοιπα θεωροῦνται προσωπικὰ δεδομένα, καὶ ἡ δημοσιοποίησή τους ἢ ὄχι καθορίζεται κάθε φορὰ ἀπὸ τοὺς ἴδιους τους πολίτες.

Ἀπαιτήσεις Ἀξιοκρατίας

Κάθε μηχανισμὸς ἀξιολόγησῆς θὰ πρέπει νὰ εἶναι σὲ δημόσια θέα. Τὰ

κριτήρια αξιολόγησης, και ή κρίση κάθε κρίνοντος, θα πρέπει να είναι γνωστά εκ των προτέρων, και επιπλέον οι κρίνοντες θα αναλαμβάνουν επώνυμο και δημόσια τη κρίση τους. Για κάθε κρίση θα πρέπει να υπάρχει και ή δυνατότητα ένστασης του κρίνόμενου.

Φανταστείτε τη περίπτωση κρίσης ενός γιατρού του ΕΣΥ: Θα πρέπει να λαμβάνεται υπ' όψη ή όλη προϋστορία του όπως αυτή είναι αποτυπωμένη μέσα μέσα από τις δραστηριότητές του σαν γιατρού. 'Η αποτύπωση αυτή των δραστηριοτήτων του θα είναι πάντα σε δημόσια θέα. Έτσι π.χ. θα πρέπει να είναι καταγεγραμμένα τα ιατρικά περιστατικά που ανέλαβε, το ποσοστό επιτυχίας τους, και τα διάφορα επιστημονικά του προσόντα όπως αυτά θα μπορούν να τοποθετούνται με τρόπο μη επιδεχόμενο αμφισβήτηση. Τη κρίση του θα την αναλαμβάνει κριτική επιτροπή ή όποια θα εκλέγεται ή θα κληρώνεται μέσα από το σύνολο των επαγγελματικών ιεραρχικών ανωτέρων του. 'Η όλη διαδικασία θα είναι δημόσια, και θα υπάρχει ή δυνατότητα σε κάθε πολίτη να εκφράζει τη γνώμη του για τη κρίση κάθε μέλους της επιτροπής. Σε αυτή τη περίπτωση, ό κάθε κριτής είναι υποχρεωμένος να απαντήσει στις απόψεις των πολιτών και να αιτιολογήσει τη κρίση του.

"Όλοι οι κρατικοί λειτουργοί θα κρίνονται σε τακτά διαστήματα τα όποια δεν θα υπερβαίνουν τα δυο χρόνια.

Το σημερινό 'Ελληνικό Κράτος, έχει άπεμπολήσει το δικαίωμα της κρίσης των υπαλλήλων του εκπαιδευτικών! Οι δάσκαλοι και οι καθηγητές Μ.Ε. δεν κρίνονται από το 1981 και μετά! Μετά από αυτό δεν θα πρέπει να άπορούμε για τη κατάντια του εκπαιδευτικού μας συστήματος.

Οι Μηχανισμοί 'Ελέγχου της Άμεσης Δημοκρατίας

'Ο κάθε πολίτης έχει το δικαίωμα κρίσης για κάθε ύπηρεσία που βρίσκει άμεσα ή έμμεσα υπό κρατική έποπτεία. Έτσι π.χ. ή λειτουργία της πολεοδομίας, της δασικής ύπηρεσίας και βρίσκει κάτω από τον άμεσο έλεγχο των πολιτών. Κάθε αίτηση, πρόταση, κρίση προς αυτή θα υποβάλλεται επώνυμο και δημόσια, και ή ύπηρεσία αυτή θα είναι υποχρεωμένη να άπαντάει με επώνυμο μέλος της και δημόσια.

Φανταστείτε τη λειτουργία της πολεοδομίας με ένα τέτοιο καθεστώς. Θα τολμούσαν κάποιον να χτίσουν αυθαίρετα; Προφανώς και όχι γιατί ή πολιτεία θα είχε φτιάξει το κτηματολόγιο της, και θα είχε όριοθετηθεί ή δημόσια περιουσία από την ιδιωτική. Άν π.χ κάποιος πολίτης που πήγε για τουρισμό σε ένα 'Ελληνικό νησί, και διαπίστωνε κάτι "περίεργο" σε κάποιον οικισμό, θα είχε τη δυνατότητα μέσα από τον ύπολογιστή του να δεί τα πλήρη τοπογραφικά και πολεοδομικά σχέδια, καθώς και τα ιδιοκτησιακά συμβόλαια. Άμεσα θα μπορούσε να δεί το αν ύφίσταται παρανομία, και να καταγγείλει αυτήν στην ιστοσελίδα του 'Υπουργείου Χωροτοξίας, άπαιτώντας έξηγήσεις. Θα τολμούσαν τότε οι διάφοροι "επώνυμοι" να παρανομούν;

Στὸ χῶρο τῆς οἰκονομίας, θὰ πρέπει νὰ ὑπάρχει ἀπόλυτη διαφάνεια στὰ ἰδιοκτησιακὰ καθεστῶτα τῶν ἐταιρειῶν. Ἡ κάθε ἐταιρεία θὰ πρέπει νὰ ἔχει σὲ δημόσια θέα σὲ κάθε χρονικὴ στιγμή τοὺς κατόχους μετοχῶν τῆς μὲ τὸν ἀριθμὸ μετοχῶν ποῦ ὁ καθένας κατέχει.

Μὲ τὴ δημόσια θέαση τῶν φορολογικῶν δηλώσεων καὶ τῶν ἰδιοκτησιακῶν τίτλων, μπαίνει ἄμεσα ἡ βάση γιὰ πάταξη τῆς φοροδιαφυγῆς. Οἱ πολίτες ἀναλαμβάνουν αὐτὸ τὸ ρόλο καὶ ὄχι οἱ εἰδικὲς ὑπηρεσίες τῶν "ἀδιάφθορων" τῆς ἐφορίας.

Γιὰ τὴ Λειτουργία τῆς Βουλῆς

Ἡ Βουλὴ νὰ πάψει νὰ ψηφίζει τοὺς νόμους. Ἀπλὰ θὰ προτείνει τοὺς νόμους καὶ οἱ πολίτες θὰ τοὺς ἐπικυρώνουν μὲ δημοψηφίσματα, στὰ ὁποῖα θὰ ὑπάρχει καὶ τὸ δικαίωμα τῶν ἀντιπροτάσεων ἀπὸ μεμονωμένους πολίτες εἴτε σύνολα πολιτῶν. Μία ομάδα πολιτῶν ποὺ ἀποτελεῖ ποσοστὸ μεγαλύτερο τοῦ 5% τοῦ συνόλου, ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ προτείνει νόμο πρὸς ψήφιση. Οἱ ψηφοφορίες γιὰ νόμους εἶναι ὑποχρεωτικές. Σὲ κάθε ψηφοφορία θὰ ὑπάρχει καὶ τὸ ψηφοδέλτιο τοῦ λευκοῦ. Ἄν στὰ δημοψηφίσματα γιὰ τοὺς νόμους δὲν ὑπάρχει πλειοψηφία ἀπόλυτη, (τὰ λευκὰ λογίζονται) τότε οἱ νόμοι δὲν κατοχυρώνονται.

Γιὰ τὴ Λειτουργία τῆς Κυβέρνησης

Ἡ κυβέρνηση θὰ ἐκλέγεται ἀπὸ τὸ σῶμα τῶν πολιτῶν καὶ ὄχι ἀπὸ τὴ Βουλὴ. Λογοδοτεῖ στὸ σῶμα τῶν πολιτῶν. Οἱ πολίτες θὰ μποροῦν νὰ ἀνακαλέσουν ὅποιανδήποτε στιγμή, κάθε αἵρετὸ μέρος. Ἡ ἐκλογὴ γίνεται ἀνὰ κυβερνητικὴ θέση. Μὲ αὐτὸ τὸν τρόπο εἶναι δυνατὸν νὰ ὑπάρχουν στὴν ἴδια κυβέρνηση πολίτες μὲ διαφορετικὲς πεποιθήσεις. Αὐτὸ θὰ προωθήσει καὶ τὴν ἔννοια τῆς συνεργασίας μεταξὺ τῶν πολιτῶν, καὶ ὄχι τοῦ ἀνταγωνισμοῦ ὅπως γίνεται σήμερα γιὰ τὴ κατάληψη τῶν κυβερνητικῶν θώκων.

Ξεχωρίζοντας τὴ Βουλὴ ἀπὸ τὴ Κυβέρνηση, ἐπαναφέρεται ἡ προτεραιότητα τῆς νομοθετικῆς ἐξουσίας ἀπέναντι στὴν ἐκτελεστική, καὶ ἐπιπλέον ἀξιοποιοῦνται ἀποτελεσματικὰ διαφορετικῶν δεξιοτήτων πολίτες. Αὐτοὶ οἱ ὁποῖοι εἶναι "ὀραματιστές" θὰ κλίνουν πρὸς τὴ Βουλὴ, οἱ "τεχνοκράτες" πρὸς τὴ κυβέρνηση.

Προϋποθέσεις γιὰ μιὰ Εὐσταθεῖ Ἀμεση Δημοκρατία

Κατὰ τὴν ἀποψή μου ἡ ὁμαλὴ λειτουργία τοῦ πολιτεύματος τῆς Ἀμεσης Δημοκρατίας, προϋποθέτει τὰ παρακάτω:

- α. Τὴ θέληση τῶν πολιτῶν γιὰ τὴν χρησιμότητά της. (Μὲ ἄλλα λόγια ἢ "πίστη" ὅτι τὸ πολίτευμα αὐτὸ τοὺς εκπροσωπεῖ πολὺ περισσότερο ἀπὸ ὅλα τὰ ἥδη ὑπάρχοντα.)
- β. Τὴν ὑπαρξὴ πολιτῶν ποὺ θὰ ἔχουν τὴ θέληση γιὰ αὐτόνομη καὶ αὐτόβουλη ὑπαρξή.
- γ. Τὴ δημοκρατικὴ λειτουργία τῆς πλειονότητας τῶν συλλογικῶν ὀργανισμῶν τῆς κοινωνίας.
- δ. Τὴν ὑπαρξὴ τῶν μηχανισμῶν διαφάνειας καὶ ἀξιοκρατίας σὲ κάθε θεσμὸ τῆς πολιτείας.

Ἡ προϋπόθεση (β) συνδέεται ἄμεσα μὲ τὴ παιδεία τῶν πολιτῶν τους.

Δημοκρατικὴ Λειτουργία Συλλογικῶν Ὁργανισμῶν.

Οἱ συλλογικοὶ ὀργανισμοὶ ποὺ ὑπάρχουν (κόμματα, κινήσεις, ὀργανισμοί, σωματεῖα) λειτουργοῦν μὲ δημοκρατικὲς ἀρχές. (Βλέπε παρακάτω γιὰ τὸν ὀρισμὸ τῆς δημοκρατικῆς λειτουργίας). Δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ γίνουμε Πολίτες χωρὶς νὰ λειτουργοῦμε σὰν τέτοιοι στὴ καθημερινή μας ζωή. Ἄς ἀναλογιστοῦμε κατὰ πόσο σήμερα στὴ χώρα μας οἱ συλλογικοὶ μας ὀργανισμοὶ λειτουργοῦν μὲ δημοκρατικὸ τρόπο. Εἶναι τὰ σωματεῖα, οἱ ἐνώσεις, τὰ πολιτικὰ κόμματα καὶ κινήσεις ἐλεγχόμενα ἄμεσα ἀπὸ τὰ μέλη τους ἢ ἀπὸ κάποιους "ἐκπροσώπους";

Τί Χαρακτηρίζει ἓνα Ὁργανισμὸ σὰν Δημοκρατικὸ

Ὁ χαρακτηρισμὸς τοῦ γίνεται ἀπὸ τίς διαδικασίες λειτουργίας του. Ἡ δημοκρατικὴ διαδικασία ὀρίζεται ὅταν ὑπάρχουν τὰ δυὸ χαρακτηριστικά:

- α. Πλήρης δημοσιότητα ὅλων τῶν ἀπόψεων ὅλων τῶν μελῶν. Κατοχύρωση δηλ. τῆς ἐλευθερίας τοῦ λόγου καὶ διατυπώσης τῶν ἀπόψεων σὲ ὅλα τὰ μέλη.
- β. Τὰ ἀξιώματα (δηλ. οἱ θέσεις μέσα στὸ ἱεραρχικὸ τοῦ δένδρου) νὰ καταλαμβάνονται εἴτε μετὰ ἀπὸ κλήρωση εἴτε ἀπὸ ἐκλογή ποὺ σύμμετέχουν ὅλα τὰ μέλη. Ἡ διαδικασία ἐκλογῆς καὶ ἀνάκλησης ἐνὸς ἐκλεγμένου προσώπου εἶναι ἡ ἴδια.

Φανερὴ ἢ Μυστικὴ Ψηφοφορία;

Ἡ ὑπαρξὴ μυστικῆς ψηφοφορίας ἐμμέσως ὁμολογεῖ ὅτι εἶναι δυνατὸν νὰ ὑπάρξουν πιέσεις καὶ συνέπειες στοὺς ψηφοφόρους. Ὁμολογεῖται δηλ. ἡ ὑπαρξὴ βίας ἢ ἀπειλῆς ἐξάσκησής της σὲ πολίτες μὲ κριτήριον τίς πεποιθήσεις τοὺς. Ὅμως ἓνα ἀρνητικὸ ἐπακόλουθο τῆς μυστικῆς ψηφοφορίας εἶναι ἡ ἀνευθυνότητα τῶν ψηφοφόρων. (Βλέπε τὸ παράδειγμα τῶν "κοφοχέρηδων" μετὰ ἀπὸ κάθε ἐκλογικὴ ἀναμέτρηση).

Πιστεύω ὅτι γιὰ τὴ ψήφισιν νόμων ἡ ψηφοφορία θὰ πρέπει νὰ εἶναι φανερή. Ὁ κάθε πολίτης θὰ πρέπει νὰ ἀρᾷ τὴν εὐθύνη τῆς ψήφισιν τῶν νόμων ποὺ διέπουν τὴ ζωὴ του.

Στὶς ψηφοφορίες γιὰ ἐκλογή πολιτῶν σὲ δημόσια ἀξιώματα, ἴσως ἐκεῖ ἡ ψηφοφορία μπορεῖ νὰ εἶναι μυστικὴ γιὰ τὴν ἐξομάλυνση τυχόν προσωπικῶν ἀντιδικιῶν.

Ἀναμόρφωση τοῦ Ἐκπαιδευτικοῦ Συστήματος

Ἡ παιδεία νὰ ἔχει σὰν πρῶτον στόχον τῆς τὴ διαμόρφωση αὐτοτελῶν προσωπικοτήτων. Αὐτὸ γίνεται μὲ τὴν ἄσκηση/δοκιμασία τῆς κριτικῆς ἱκανότητος. Τὸ καλλίτερον ἐργαλεῖο γιὰ αὐτὴ τὴν ἐξάσκηση εἶναι κατὰ τὴ γνώμη μου τὰ μαθηματικά. Νὰ καθιερωθεῖ ἡ ὑποχρεωτικὴ διδασκαλία τῆς Εὐκλείδειας γεωμετρίας

στη μέση εκπαίδευση που αποτελεί υπόδειγμα αὐτοτελοῦς ἐπιστημονικῆς περιοχῆς. Ἐπίσης ἡ διδασκαλία τῆς ἱστορίας, τῆς γλώσσας, τῆς γυμναστικῆς καὶ τῆς τέχνης.

Ἡ διδασκαλία τῆς τεχνολογίας καὶ τῶν δεξιοτήτων θὰ ἐξειδικεύεται γιὰ τοὺς μαθητές. Ὑποχρεωτικὴ ἡ διδασκαλία τεχνολογιῶν ποὺ θὰ χρησιμοποιοῦνται στὴν ἐξάσκηση τῶν πολιτικῶν τους δικαιωμάτων. Ἐνιαία διδακτέα ὕλη σὲ ὅλα τὰ σχολεῖα. Ἐνιαῖος καὶ ἀδιάβλητος τρόπος ἀξιολόγησης τῶν μαθητῶν. (Πανελλαδικὲς ἐξετάσεις σὲ κάθε τάξη τῆς μέσης ἐκπαίδευσης).

Ἀξιολόγηση κάθε καθηγητῆ κάθε δυὸ χρόνια μὲ τρόπο παρόμοιο μὲ αὐτὸν τῶν λοιπῶν ὑπαλλήλων δημοσίου/ὀργανισμῶν. Ἡ εἰσαγωγὴ στὴ τριτοβάθμια ἐκπαίδευση θὰ γίνεται πάλι μέσω πανελλαδικῶν ἐξετάσεων.

Μεταβατικὰ Αἰτήματα

Ἕνας κοινότυπος ὁρισμὸς τῆς πολιτικῆς εἶναι *ἡ τέχνη τοῦ ἐφικτοῦ*. Θὰ ἔλεγα ὅτι εἶναι ἡ τέχνη τῆς προσέγγισης ποὺ δυστυχῶς σήμερα ἔχει ἐκφυλισθεῖ σὲ κρατικὴ διαχείριση. Μέσα σὲ αὐτὸ τὸ ἀρνητικὸ πολιτικὸ κλίμα, θεωρῶ ὅτι οἱ παρακάτω θέσεις/προτάσεις, ἀποτελοῦν ἓνα βῆμα προσέγγισης πρὸς τὴν Ἀμεση Δημοκρατία. Ἔχοντας μπροστὰ αὐτὲς τὲς ἐκλογές σὰν Πολίτης ἀπαιτῶ ἀπὸ ὅλους τοὺς πολιτικοὺς σχηματισμούς:

1. Νὰ κατατεθεῖ νόμος στὴ Βουλὴ ποὺ νὰ ὀρίζει τὲς διαδικασίες γιὰ τὴ διεξαγωγὴ δημοψηφίσματος. Δημοψηφίσματα θὰ γίνονται εἴτε μὲ πρωτοβουλία τῆς Βουλῆς, εἴτε μὲ πρωτοβουλία πολιτῶν. Νὰ προκηρύσσεται δημοψήφισμα ἂν τὸ 5% τοῦ ἐκλογικοῦ σώματος ἀπαιτεῖ κάτι τέτοιο. Ἀντικείμενο δημοψηφίσματος νὰ ἀποτελεῖ καὶ ἀνάκληση νόμου τῆς Βουλῆς.
2. Νὰ κατατεθεῖ νόμος στὴ Βουλὴ ποὺ νὰ ὀρίζει τὲς διαδικασίες ἀνάκλησης αἵρετῶν ἐκπροσώπων. Ἡ διαδικασία ἀνάκλησης νὰ εἶναι ταυτόσημη μὲ αὐτὴ τοῦ δημοψηφίσματος.
3. Νὰ κατατεθεῖ νέος ἐκλογικὸς νόμος στὴ Βουλὴ ὁ ὁποῖος θὰ περιλαμβάνει:
 - α. Ξεχωριστὲς ἐκλογές γιὰ τὸ νομοθετικὸ σῶμα τῆς Βουλῆς, καὶ καὶ γιὰ τὴ κυβέρνηση.
 - β. Ἐπιβολὴ τῆς ἀπλῆς ἀναλογικῆς γιὰ τὲς ἐκλογές τῆς Βουλῆς.
 - γ. Ἐπιβολὴ τῆς αἰρετότητας στοὺς βουλευτὲς Ἐπικρατείας ἢ κατάργηση τους.
 - δ. Ἐπιβολὴ τῆς αἰρετότητας καὶ ἀνακλητότητας σὲ ὅλα τὰ μέλη τῶν λεγόμενων "ἀνεξάρτητων ἀρχῶν".